

Rechterlijke bevoegdheid - Italië

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar: [en](#) [it](#)

INHOUDSOPGAVE

- 1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?
- 2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?
 - 2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?
 - 2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)
 - 2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid
 - 2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel
 - 2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?
 - 2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?
 - 2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?
- 3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Bepaalde civiele geschillen moeten worden door gespecialiseerde rechtbanken worden behandeld. Geschillen in landbouwaangelegenheden worden behandeld door een gespecialiseerde kamer van de gewone rechtbank en geschillen in handelsaangelegenheden worden behandeld door de rechtbank van koophandel (*tribunale delle imprese*). Andere gespecialiseerde rechtbanken zijn de jeugdrechtbank en de rechtbank voor geschillen in verband met de openbare wateren. Alle andere civiele procedures worden behandeld door de gewone rechtbank, die echter bijzondere procedures kan volgen, bijvoorbeeld in arbeidsgeschillen en geschillen over huurrecht.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De bevoegde rechtbank wordt aangewezen op basis van de territoriale bevoegdheid — het 'gewone forum voor natuurlijke personen' (*foro generale delle persone fisiche*) is de rechtbank van de vestigingsplaats van de verweerder; of op basis van de waarde van de vordering — overeenkomstig welke de vordering wordt voorgelegd aan hetzij de vrederechter (*giudice di pace*) hetzij de algemene rechter (*tribunale*); of op basis van aard van de vordering — bepaalde zaken worden ongeacht hun waarde door specifieke rechtbanken behandeld; zo worden verzoeken om nietigverklaring van een huwelijk bijvoorbeeld voorgelegd aan de meervoudige kamer van de algemene rechtbank.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

De rechtbanken staan niet in een hiërarchische verhouding tot elkaar, maar verschillen alleen wat rechtsbevoegdheid betreft van elkaar. Afhankelijk van de waarde van de vordering wordt de zaak in eerste aanleg gehoord door de vrederechter of door de algemene rechter. Afhankelijk van de aard ervan wordt de zaak bij de algemene rechtbank behandeld door de enkelvoudige kamer of de meervoudige kamer. Beroep tegen uitspraken in eerste aanleg wordt gewoonlijk ingesteld bij de hoven van beroep (*co rti d'appello*). In bepaalde zaken moet de procedure echter worden ingeleid bij het hof van beroep (indien het hof van beroep 'functionele' bevoegdheid (*competenza funzionale*) heeft, bijvoorbeeld in het geval van verzoeken om nietigverklaring van een arbitragebeslissing). In de regel wordt een zaak behandeld door de rechtbank van eerste aanleg van de vestigingsplaats van de verweerder.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Welke rechtbank van eerste aanleg territoriale bevoegdheid heeft wordt bepaald op basis van de vestigings- of woonplaats van de verweerder (dit is het 'gewone forum voor natuurlijke personen'). Het is ook mogelijk dat een andere rechtbank elders bevoegd is voor de desbetreffende categorie zaken; in geschillen inzake contractuele verplichtingen bijvoorbeeld is dat de rechtbank van de plaats waar de verplichting is aangegaan.

Voor bepaalde geschillen zijn er speciale rechtbanken met uitsluitende rechtsbevoegdheid. In consumentenzaken is de bevoegde rechtbank die van de vestigings- of woonplaats van de consument en in zaken met betrekking tot zakelijke eigendomsrechten en uitzetting of terugneming is de bevoegde rechtbank die van de plaats waar de zaak zich bevindt.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Voor natuurlijke personen is de bevoegde rechtbank gewoonlijk die van de vestigingsplaats (*residenza*) of de woonplaats (*domicilio*) van de verweerder, of, indien beide onbekend zijn, diens verblijfplaats (*dimora*). Indien de verweerder geen vestigings-, woon- of verblijfplaats in Italië heeft of indien zijn of haar verblijfplaats onbekend is, is de bevoegde rechtbank die van de vestigingsplaats van de eiser.

Voor rechtspersonen is de bevoegde rechtbank die van de plaats waar hun hoofdkantoor is gevestigd of (naar keuze van de eiser) waar zij een vestiging en een vertegenwoordiger hebben die bevoegd is om namens hen op te treden. Partnerschappen zonder rechtspersoonlijkheid, verenigingen en commissies hebben hun hoofdkantoor in de plaats waar zij gewoonlijk hun activiteiten verrichten.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een uitzondering op de regel van het gewone forum wordt gevormd door rechtbanken met uitsluitende bevoegdheid, bijvoorbeeld in consumentenzaken, waarbij de bevoegde rechtbank die van de vestigingsplaats van de consument is.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

In specifieke zaken kan er worden gekozen tussen het gewone forum en een alternatief. Zo kan de eiser in zaken met betrekking tot rechten jegens bepaalde personen (*diritti di obbligazione*) naast het gewone forum voor natuurlijke of rechtspersonen desgewenst ook een procedure inleiden bij een andere rechtbank: in dergelijke zaken kan de eiser kiezen voor het gewone forum of de rechtbank van de plaats waar de verplichting is ontstaan (al dan niet voortvloeiend uit een overeenkomst), of de rechtbank van de plaats waar de verplichting moet worden nagekomen (artikel 20 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Dit is het geval wanneer een rechtbank uitsluitende rechtsbevoegdheid heeft. Een voorbeeld hiervan is de rechtbank van de plaats waar de onroerende zaak zich bevindt in het geval van uitzettingen of geschillen over eigendomsrechten; een ander voorbeeld betreft consumentengeschillen, waarbij de bevoegde rechtbank altijd die van de vestigingsplaats van de consument is.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Behalve in geval van dwingende rechtsbevoegdheid (bijv. territoriale bevoegdheid in zaken in verband met onroerende zaken) mogen de partijen in overleg een ander forum overeenkomen (artikel 20 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Afhankelijk van de aard van het geschil is de bevoegde rechtbank hetzij de gewone rechtbank, die zaken in verband met vorderingsrechten of persoonlijke rechten behandelt, hetzij een speciale rechtbank die rechtmatige belangen in betrekkingen met

de overheid of andere specifieke aangelegenheden behandelt (bijv. een administratieve rechtbank, een rekenkamer of een belastingrechtbank).

Bij de gewone rechtbanken bepaalt het onderwerp van het geschil of de zaak wordt toegewezen aan een gespecialiseerde afdeling of rechter. Zo worden geschillen tussen bedrijven bijvoorbeeld voorgelegd aan de handelsrechtbank.

Links

 <http://www.giustizia.it/>

Bijlagen

Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, artikelen 1 t/m 30bis

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Laatste update: 30/07/2019